

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ & ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Δ/ΝΣΗ Δ3
ΤΜΗΜΑ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΜΑΤΟΣ
& ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση : Μεσογείων 96
Ταχ. Κώδικας: 115 27
Πληροφορίες : Κ. Σπανομίχου
Τηλέφωνο : 210.77.67.235-6
Fax : 210.77.67.450

**Αθήνα, 16.01.2012
Αριθ. πρωτ.: 1451 οικ.**

ΠΡΟΣ:

Υπουργείο Εξωτερικών
Ειδική Νομική Υπηρεσία
Τμήμα Δικαίου Ευρωπαϊκής
Ένωσης
(δια της Ε. Φλέγγα, εκπροσώπου
στο πρόγραμμα EU-PILOT
Προϊσταμένης του Τμήματος
Διεθνών Οργανισμών του
Υπουργείου Δικαιοσύνης, Δ. & Α.Δ.)

**ΘΕΜΑ: Υπόθεση EU-PILOT 2704/11/MARK. Πιθανοί περιορισμοί στην ελευθερία
εγκατάστασης των δικαστικών επιμελητών**

ΣΧΕΤ.: Έγγραφό σας με αριθ. 53200/24.11.2011

1) Αναφερόμενοι στο ανωτέρω σχετικό με το οποίο μας διαβιβάστηκε το από 23.11.2011 έγγραφο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και προκειμένου να απαντηθούν τα τεθέντα ζητήματα, κρίνεται αναγκαίο καταρχάς να γίνει αναφορά στις κείμενες διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας που αφορούν τις προϋποθέσεις και τον τρόπο άσκησης των καθηκόντων του δικαστικού επιμελητή και κυρίως στο ν. 2318/1995 «Κώδικας Δικαστικών Επιμελητών» (Α' 126) όπως ισχύει, στο ν. 3919/2011 (Α' 32) και στο Π.Δ. 68/2011 (Α' 153).

Α') Κώδικας Δικαστικών Επιμελητών

Το βασικό χαρακτηριστικό της ελληνικής νομοθεσίας αναφορικά με το ρόλο του δικαστικού επιμελητή έγκειται στο ότι, σύμφωνα με το άρθρο 25 του Κώδικα, «ο δικαστικός επιμελητής κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ενεργεί ως όργανο της πολιτείας, σύμφωνα με τις επιταγές του νόμου και στην περίπτωση αυτή είναι υπάλληλος κατά την έννοια του άρθρου 13 του Ποινικού Κώδικα» και απολαμβάνει σεβασμού εκ μέρους κάθε αρχής και προσώπου κατά την άσκηση του λειτουργήματός του (άρθρο 21 παρ. 1 του Κώδικα). Συναφώς, σύμφωνα με το άρθρο 13 στοιχείο α' του Ποινικού Κώδικα, «Υπάλληλος είναι εκείνος στον οποίο νόμιμα έχει ανατεθεί, έστω και προσωρινά, η άσκηση υπηρεσίας δημόσιας, δημοτικής ή κοινοτικής ή άλλου νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου».

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 του Κώδικα, ο δικαστικός επιμελητής έχει ως έργο τη διενέργεια επιδόσεων δικογράφων και εξώδικων εγγράφων, την εκτέλεση των αναφερομένων στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εκτελεστών τίτλων, καθώς και την εκτέλεση κάθε άλλου καθήκοντος που του έχει ανατεθεί με νόμο, μεταξύ των οποίων είναι και η δικαστική είσπραξη οφειλών. Διενεργώντας τις επιδόσεις δικογράφων και εξώδικων δηλώσεων (άρθρο 122 παρ. 1 ΚΠολΔ), ο δικαστικός επιμελητής διασφαλίζει την τήρηση της νομιμότητας και της ασφάλειας δικαίου. Παράλληλα, εκτελώντας τους εκτελεστούς τίτλους (άρθρο 927 ΚΠολΔ), ο δικαστικός επιμελητής είναι, για το ελληνικό νομικό σύστημα, πολύτιμος αρωγός της δικαστικής εξουσίας.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο δικαστικός επιμελητής, ως **όργανο της ελληνικής πολιτείας και υπάλληλος**, στον οποίο έχει ανατεθεί η άσκηση δημόσιας υπηρεσίας, είναι **επιφορτισμένος με την άσκηση δημόσιας εξουσίας**. Τούτο προκύπτει από τον τρόπο ρύθμισης του έργου του δικαστικού επιμελητή στην ελληνική έννομη τάξη και δη, από τις ακόλουθες ρυθμίσεις:

Πρώτον, ο δικαστικός επιμελητής είναι επιφορτισμένος με εξουσίες επιβολής κυρώσεων και καταναγκασμού, οι οποίες προήκουν στα όργανα δημόσιας τάξης. Συγκεκριμένα, οι αρμοδιότητες του δικαστικού επιμελητή περιλαμβάνουν τις ακόλουθες εξουσίες:

- να εισέρχεται στην οικία και σε κάθε άλλο ιδιωτικό χώρο, στον οποίο διενεργείται η εκτέλεση και να κάνει έρευνες (άρθρο 929 ΚΠολΔ)
- να χρησιμοποιεί βία για να αποκρούει τυχόν αντίσταση που θα προβληθεί κατά τη διαδικασία της εκτέλεσης (άρθρο 930 ΚΠολΔ)
- να διενεργεί έλεγχο για την εξακρίβωση της ταυτότητας εκείνων τους οποίους αφορά η εκτέλεση ή η επίδοση (άρθρο 23 του Κώδικα). Μάλιστα, όποιος αρνηθεί να δηλώσει την ταυτότητά του ή δηλώσει ψευδή στοιχεία, τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο 225 παρ. 2 του ενδέκατου κεφαλαίου του Ποινικού Κώδικα, για τα εγκλήματα σχετικά με την απονομή της δικαιοσύνης
- να απομακρύνει από τον τόπο της εκτέλεσης ή της επιχειρούμενης πράξης όσους με οποιονδήποτε τρόπο τον παρεμποδίζουν (άρθρο 24 παρ. 1 του Κώδικα). Όποιος εξακολουθεί να παρεμποδίζει το έργο του δικαστικού επιμελητή τιμωρείται για απείθεια, σύμφωνα με το άρθρο 169 του πέμπτου κεφαλαίου του Ποινικού Κώδικα, για τις προσβολές της πολιτειακής εξουσίας
- να προβαίνει σε προσωπική κράτηση προς εκτέλεση συγκεκριμένης απόφασης (άρθρο 39 του Κώδικα). Συναφώς, ο δικαστικός επιμελητής λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα σε περίπτωση που ο κρατούμενός του κρίνεται ύποπτος φυγής. Ακόμη, είναι υπεύθυνος για την προσαγωγή του κρατουμένου μέχρι την παράδοσή του στο αρμόδιο αστυνομικό τμήμα ή τις αρμόδιες

δικαστικές φυλακές και κατά τη διάρκεια της φύλαξής του, μεριμνά για την κάλυψη των δαπανών τροφοδοσίας και περίθαλψης του κρατουμένου

- σε περίπτωση που τελεσθούν αξιόποινες πράξεις κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης ο δικαστικός επιμελητής έχει την υποχρέωση να συντάξει έκθεση με τις τελεσθείσες πράξεις και να την υποβάλει στον αρμόδιο εισαγγελέα (άρθρο 931 παρ. 2 ΚΠολΔ και άρθρο 33 του Κώδικα).

Όπως θα καταδειχθεί και κατωτέρω (βλ. σελίδα 7), οι ανωτέρω εξουσίες του δικαστικού επιμελητή συμπίπτουν με τις εξουσίες επιβολής κυρώσεων και καταναγκασμού τις οποίες διαθέτουν τα αστυνομικά όργανα.

Δεύτερον, ο δικαστικός επιμελητής διορίζεται με υπουργική απόφαση του υπουργού δικαιοσύνης, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις που τίθενται εκ του Κώδικα. Περίληψη της απόφασης δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ελληνικής Κυβερνήσεως και ο δικαστικός επιμελητής ορκίζεται σε δημόσια συνεδρίαση του αρμόδιου πολυμελούς πρωτοδικείου. Συναφώς, όπως θα καταδειχθεί και κατωτέρω (βλ. παρ. 30-31), το γεγονός ότι ο δικαστικός επιμελητής διορίζεται με επίσημη πράξη της διοίκησης έχει οδηγήσει στην εξαίρεσή του από το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2006/123/ΕΚ σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (γνωστή και ως οδηγία Bolkestein).

Συναφώς, οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ένας δικαστικός επιμελητής, όπως αυτές ορίζονται στον Κώδικα, είναι οι ακόλουθες:

i. Ελληνική ιθαγένεια.

ii. Κενή οργανική θέση σε περιφέρεια πρωτοδικείου. Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του Κώδικα, «Ο δικαστικός επιμελητής ασκεί τα καθήκοντά του μόνο στην περιφέρεια του πρωτοδικείου που είναι διορισμένος [...]». Εξαιρέσεις από τον κανόνα αυτόν αναφέρονται ειδικώς στον Κώδικα. Σύμφωνα με το άρθρο 48 του Κώδικα, ο αριθμός των οργανικών θέσεων των δικαστικών επιμελητών καθορίζεται με απόφαση του υπουργού δικαιοσύνης, μετά από γνώμη του αρμόδιου εισαγγελέα πρωτοδικών και του οικείου συλλόγου δικαστικών επιμελητών.

iii. Επιτυχία σε γραπτό διαγωνισμό. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κώδικα, δικαίωμα συμμετοχής στο διαγωνισμό έχει ένας υποψήφιος εφόσον: «α) έχει συμπληρώσει το εικοστό δεύτερο και δεν έχει υπερβεί το τριακοστό πέμπτο έτος της ηλικίας του [...], β) έχει τουλάχιστον απολυτήριο λυκείου ή άλλης ισότιμης σχολής ή ισότιμο τίτλο της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το νόμο, γ) έχει συμπληρώσει ετήσια άσκηση σε δικαστικό επιμελητή ή τουλάχιστον εξάμηνη εάν είναι πτυχιούχος νομικού τμήματος ημεδαπού πανεπιστημίου ή ισότιμου αλλοδαπού [...]».

iv. Να μη συντρέχει κάποιο από τα κωλύματα που περιοριστικώς αναφέρονται στο άρθρο 4 του Κώδικα, τα οποία περιλαμβάνουν την εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων, τη στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων, την καταδίκη σε στερητική της ελευθερίας ποινή, τη θέση σε νόμιμη

ή δικαστική απαγόρευση ή σε δικαστική αντίληψη, την ανικανότητα άσκησης των καθηκόντων του για λόγους υγείας και την απόλυση από θέση δημοσίου, στρατιωτικού και αστυνομικού υπαλλήλου ή υπαλλήλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου για πειθαρχικό παράπτωμα.

ν. Παρακολούθηση κύκλου επιμορφωτικών σεμιναρίων, του οποίου η διάρκεια δεν δύναται να είναι μεγαλύτερη του έτους ούτε μικρότερη των τριών μηνών (άρθρο 15 παρ. 1 του Κώδικα).

Τρίτον, η κανονική άδεια ενός μηνός που δικαιούται κάθε ημερολογιακό έτος ένας δικαστικός επιμελητής χορηγείται από τον εισαγγελέα πρωτοδικών, μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου (άρθρο 27 του Κώδικα). Αντιστοίχως, η αποχή από την άσκηση των καθηκόντων λόγω εγκυμοσύνης δικαστικής επιμελήτριας εγκρίνεται, επίσης, από τον αρμόδιο εισαγγελέα πρωτοδικών. Αναρρωτική άδεια απουσίας (έως ένα έτος) χορηγείται στο δικαστικό επιμελητή από το υπουργείο δικαιοσύνης, κατόπιν αίτησής του.

Τέταρτον, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κώδικα, «*Είναι ασυμβίβαστη προς το λειτούργημα του δικαστικού επιμελητή η άσκηση: α) κάθε έμμισθης υπηρεσίας στο Δημόσιο, τους δήμους, τις κοινότητες και τον κατά τις κείμενες διατάξεις ευρύτερο δημόσιο τομέα, εκτός αν ο νόμος ρητά το επιτρέπει και β) κάθε άλλου επαγγέλματος, καθώς και έμμισθης υπηρεσίας σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο*».

Πέμπτον, σύμφωνα με το άρθρο 62 του Κώδικα, σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης των καθηκόντων ενός δικαστικού επιμελητή, οι πειθαρχικές ποινές επιβάλλονται από τριμελή πειθαρχικά συμβούλια (σε πρώτο και δεύτερο βαθμό), τα οποία αποτελούνται από δύο μέλη της δικαστικής εξουσίας. Συγκεκριμένα, σε πρώτο βαθμό τα πειθαρχικά συμβούλια αποτελούνται από τον πρόεδρο πρωτοδικών και τον εισαγγελέα πρωτοδικών της έδρας του συλλόγου δικαστικών επιμελητών του οποίου είναι μέλος ο κρινόμενος, ενώ σε δεύτερο βαθμό αποτελούνται από τον πρόεδρο εφετών και τον εισαγγελέα εφετών της έδρας του οικείου συλλόγου δικαστικών επιμελητών. Οι συνεδριάσεις των πειθαρχικών συμβουλίων γίνονται σε κατάσταση του αρμόδιου δικαστηρίου (άρθρο 68 του Κώδικα). Παράλληλα, άσκηση πειθαρχικής αγωγής μπορεί σε κάθε περίπτωση να ασκήσει ο υπουργός δικαιοσύνης (άρθρο 62 παρ. 2 του Κώδικα).

Έκτον, το άρθρο 73 του Εισαγωγικού Νόμου του ΚΠολΔ προβλέπει ότι είναι δυνατόν να ασκηθεί αγωγή κακοδικίας κατά δικαστικού επιμελητή σε περίπτωση που ο ενάγων ζημιώθηκε από πράξη ή παράλειψή του, οφειλόμενη σε δόλο, βαριά αμέλεια ή αρνησιδικία. Τούτο σημαίνει ότι ο δικαστικός επιμελητής, ως όργανο της πολιτείας, φέρει ειδική ευθύνη.

Έβδομον, ο δικαστικός επιμελητής έχει δικαίωμα παραίτησης, η οποία υποβάλλεται στον υπουργό δικαιοσύνης δια του αρμόδιου εισαγγελέα πρωτοδικών (άρθρο 77 του Κώδικα). Η απόφαση περί αποδοχής της παραίτησης του δικαστικού επιμελητή δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ελληνικής Κυβερνήσεως.

Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει η ειδική φύση των καθηκόντων του δικαστικού επιμελητή στην ελληνική έννομη τάξη, ο οποίος, ως όργανο της πολιτείας, ασκεί δημόσια εξουσία και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της άσκησης τόσο της δικαστικής όσο και της εκτελεστικής εξουσίας.

Ως προς το οικονομικό αντιστάθμισμα που παρέχεται στους δικαστικούς επιμελητές για την άσκηση των καθηκόντων τους, το άρθρο 49 του Κώδικα ορίζει ότι ο δικαστικός επιμελητής δικαιούται να αποζημιωθεί για κάθε ενέργεια που εκτελεί, καθώς και για κάθε δαπάνη που απαιτείται για την πραγματοποίηση της εντολής του. Σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κώδικα, η οικονομική αυτή αντιστάθμιση καθορίζεται «[...] κάθε φορά με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Δικαιοσύνης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Ισχύουσα σήμερα είναι η με αριθμ. 2/54638/0022 κοινή υπουργική απόφαση της 13.8.2008 (Β' 1716, όπως διορθώθηκε με το Β' 1916).

Β') Ν. 3919/2011 και Π.Δ. 68/2011

Στις 2.3.2011 δημοσιεύθηκε ο ν. 3919/2011, με σκοπό την κατάργηση των αδικαιολόγητων περιορισμών γενικά στην πρόσβαση και την άσκηση επαγγελμάτων. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 4 του ανωτέρω νόμου, παρασχέθηκε η δυνατότητα θέσπισης εξαιρέσεως από τις διατάξεις του ν. 3919/2011 σε σχέση με ορισμένες δραστηριότητες, για λόγους αναγόμενους στη φύση τους. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται σε δραστηριότητες που δεν έχουν σχέση με την άσκηση δημόσιας εξουσίας και κατά τούτο, δεν τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση των δικαστικών επιμελητών.

Σε αναγνώριση της ειδικής φύσης του λειτουργήματος του δικαστικού επιμελητή, ο Έλληνας νομοθέτης προέβλεψε ρητώς την εξαίρεσή του από την εφαρμογή του ν. 3919/2011. Συγκεκριμένα, δυνάμει του άρθρου 1 παρ. 1 του Π.Δ. 68/2011, το λειτούργημα του δικαστικού επιμελητή «*εξαιρείται από τη ρύθμιση του άρθρου 2 παρ. 1 του ν. 3919/2011*» και οι όροι που αφορούν την πρόσβαση και την άσκησή του, οι οποίοι προβλέπονται στο ν. 2318/1995, διατηρήθηκαν ρητώς, στο σύνολό τους, σε ισχύ. Παράλληλα, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 του Π.Δ. 68/2011, διατηρήθηκε και «*η προβλεπόμενη από τις διατάξεις του ν. 2318/1995 απαίτηση για λήψη προηγούμενης διοικητικής άδειας*», προκειμένου για την άσκηση των καθηκόντων του δικαστικού επιμελητή.

Η ανωτέρω εξαίρεση της ρύθμισης του έργου του δικαστικού επιμελητή από τις διατάξεις της λοιπής νομοθεσίας και δη, του ν. 3919/2011, δικαιολογείται, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του προοιμίου του Π.Δ. 68/2011, από την ανάγκη εναρμόνισης με την αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας «*με σκοπό την εξυπηρέτηση επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος, ενόψει του ιδιαίτερου χαρακτήρα του δικαστικού επιμελητή ως αμίσθου δημοσίου λειτουργού και της φύσης του*». Εξάλλου, η διατήρηση των όρων άσκησης του λειτουργήματος του δικαστικού επιμελητή «*επιβάλλεται από το χαρακτήρα αυτού ως αμίσθου δημοσίου λειτουργού, στοχεύει δε στην εξυπηρέτηση επιτακτικών λόγων δημοσίου συμφέροντος, όπως είναι, ιδίως, η*

διασφάλιση διαφάνειας και αξιοκρατίας κατά την πρόσβαση στο επάγγελμα, η ορθολογική κατανομή των δικαστικών επιμελητών στην επικράτεια και η αποτελεσματική οργάνωση και άσκηση του επαγγέλματος, το οποίο είναι στενά συνυφασμένο με την απονομή της δικαιοσύνης και την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων».

2) Υπό το πρίσμα των ανωτέρω παρατηρήσεων και δη, της φύσεως των καθηκόντων με τα οποία είναι επιφορτισμένος ο δικαστικός επιμελητής στην ελληνική έννομη τάξη, τα οποία συνίστανται στην άσκηση δημόσιας εξουσίας, θα εξεταστούν τα ζητήματα που θέτει η επιστολή της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, θα εξεταστούν:

- πρώτον, οι όροι που θέτει η ελληνική νομοθεσία προκειμένου για την πρόσβαση στο «επάγγελμα» του δικαστικού επιμελητή (κατωτέρω υπό Α') και
- δεύτερον, το ειδικό ζήτημα του τρόπου καθορισμού των «αμοιβών» τους (κατωτέρω υπό Β').

Α'. Όροι πρόσβασης στο λειτούργημα του δικαστικού επιμελητή

Στο πλαίσιο εξέτασης των όρων πρόσβασης στο λειτούργημα του δικαστικού επιμελητή, θα εξεταστεί η συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης των προϋποθέσεων που θέτει ο Κώδικας. Ιδίως, θα εξεταστούν οι ακόλουθοι όροι: ο όρος της ιθαγένειας (i), η ύπαρξη κενής οργανικής θέσης σε περιφέρεια πρωτοδικείου και η κατά τόπον αρμοδιότητα του δικαστικού επιμελητή (ii), η πρακτική άσκηση (iii), η επιτυχία σε εξετάσεις (iv) και η παρακολούθηση επιμορφωτικού κύκλου σεμιναρίων πριν από το διορισμό του δικαστικού επιμελητή (v).

i. Ιθαγένεια

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 του Κώδικα, «Δικαστικός επιμελητής διορίζεται σε κενή οργανική θέση περιφέρειες πρωτοδικείου κάθε Έλληνας πολίτης [...]». Τούτο σημαίνει ότι η ελληνική ιθαγένεια συνιστά προϋπόθεση διορισμού ενός δικαστικού επιμελητή.

Σύμφωνα με το άρθρο 51 πρώτο εδάφιο της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής ΣΛΕΕ), επιτρέπεται παρέκκλιση από την ελευθερία εγκατάστασης λόγω ιθαγένειας σε περίπτωση δραστηριότητας που συνδέεται στο κράτος αυτό, έστω περιστασιακά, με την άσκηση δημόσιας εξουσίας. Σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής, «Δικαστήριο»), η προβλεπόμενη από το άρθρο 51 πρώτο εδάφιο ΣΛΕΕ παρέκκλιση πρέπει να περιορίζεται στις δραστηριότητες οι οποίες, αυτές καθαυτές, συνιστούν άμεση και ειδική συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας (βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21.6.1974, Reyners, 2/74, Συλλ. Ελλ. ειδ. έκδ. σελ. 317, σκ. 45· της 13.7.1993, Thijssen, C-42/92, Συλλογή, σελ. I-4047, σκ. 8· της 30.3.2006, Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti, C-451/03, Συλλογή, σελ. I-2941, σκ. 46· της 29.11.2007, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-404/05, Συλλογή, σελ. I-10239, σκ. 38).

Στην ελληνική έννομη τάξη, οι δικαστικοί επιμελητές, ως «*όργανα της Πολιτείας*», είναι επιφορτισμένοι με **εξουσίες επιβολής κυρώσεων** (βλ., υπό την έννοια αυτή, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 30.9.2003, Anker κ.λπ., C-47/02, Συλλογή, σελ. I-10447, σκ. 61) και με **εξουσίες καταναγκασμού** (βλ. υπό την έννοια αυτή, μεταξύ άλλων, την απόφαση του Δικαστηρίου της 29.10.1998, Επιτροπή κατά Ισπανίας, C-114/97, Συλλογή, σελ. I-6717, σκ. 37), στοιχεία τα οποία έχει κριθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου ότι υποδεικνύουν την ύπαρξη δραστηριότητας που συνιστά συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας εξουσίας.

Πράγματι, όπως εκτέθηκε αναλυτικώς ανωτέρω (βλ. σελίδες 2 & 3), ο δικαστικός επιμελητής έχει την εξουσία, μεταξύ άλλων, να εισέρχεται στην οικία και σε κάθε άλλο ιδιωτικό χώρο στον οποίο διενεργείται η εκτέλεση, να χρησιμοποιεί βία για να αποκρούει τυχόν αντίσταση κατά τη διαδικασία της εκτέλεσης, να προβαίνει σε εξακρίβωση της ταυτότητας των παρισταμένων σε μία εκτέλεση, καθώς και να προβαίνει σε προσωπική κράτηση προς εκτέλεση συγκεκριμένης απόφασης. Τα ανωτέρω συνιστούν εξουσίες των οργάνων της δημόσιας τάξεως και προκειμένου για την ελληνική έννομη τάξη, οι εξουσίες αυτές του δικαστικού επιμελητή συμπίπτουν με τις εξουσίες των αστυνομικών οργάνων.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Π.Δ. 141/1991 «*Αρμοδιότητες οργάνων και υπηρεσιακές ενέργειες του προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και θέματα οργάνωσης Υπηρεσιών*», (Α' 58, όπως ισχύει), οι εξουσίες των αστυνομικών οργάνων που διασφαλίζουν τη δημόσια τάξη περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες εξουσίες, οι οποίες συμπίπτουν πρακτικά με τις αντίστοιχες εξουσίες που διαθέτουν οι δικαστικοί επιμελητές στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων τους. Ιδίως, τα όργανα δημόσιας τάξης έχουν την εξουσία να εισέρχονται στην οικία και σε άλλους ιδιωτικούς χώρους στο πλαίσιο της προληπτικής τους δραστηριότητας (άρθρο 96 του Π.Δ. 141/1991), να προβαίνουν σε κράτηση βάσει καταδικαστικού εγγράφου (άρθρο 107), να χρησιμοποιούν βία σε περίπτωση βίαιης αντίδρασης ή υποψίας φυγής (άρθρο 120), να εξακριβώνουν την ταυτότητα προσώπων σε ορισμένες συνθήκες (άρθρο 74 παρ. 15). Η στενή σχέση, μάλιστα, που συνδέει τα όργανα δημόσιας τάξης με τους δικαστικούς επιμελητές πιστοποιείται και εκ του ότι το Π.Δ. 141/1991 περιέχει ειδική διάταξη (άρθρο 160) για τη συνεργασία των δύο αυτών φορέων άσκησης δημόσιας εξουσίας.

Η άσκηση δημόσιας εξουσίας εκ μέρους του δικαστικού επιμελητή στην ελληνική έννομη τάξη ενισχύεται και από τις λοιπές διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας που διέπουν τον τρόπο άσκησης των καθηκόντων του. Όπως αναφέρθηκε, ο διορισμός και η παύση του επέρχεται με πράξη του Υπουργού Δικαιοσύνης, η κανονική του ετήσια άδεια χορηγείται από τη δικαστική εξουσία, η αναρρωτική του άδεια χορηγείται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, τυχόν πειθαρχικές ποινές επιβάλλονται επίσης από τη δικαστική εξουσία, ενώ φέρει και ειδική ευθύνη, καθώς εναντίον του μπορεί να ασκηθεί αγωγή κακοδικίας.

Η ειδική φύση των καθηκόντων με τα οποία είναι επιφορτισμένος ένας δικαστικός επιμελητής προκύπτει, ακόμη, από σειρά δικαστικών αποφάσεων των ανωτάτων δικαστηρίων της Ελλάδας (βλ. ενδεικτικά, ΣτΕ 2454/2010, 3785/2007, 933/2006, 1438/2005, 9/2004, 261/2003, 3828/1997 Ολομ., ΑΠ Ι627/2007) και του

Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (βλ. απόφαση της 11^{ης} Ιανουαρίου 2001, Πλατάκου κατά Ελλάδας, σκ. 39: «*La Cour ne saurait admettre que ces derniers [les huissiers de justice], dans l'exercice de leurs fonctions, n'agissent pas en tant qu'organes publics de l'Etat*»), καθώς και από τις κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων, τις οποίες εξέδωσε στις 17.12.2009 η ευρωπαϊκή επιτροπή για την αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης (European Commission on the Efficiency of Justice, CEPEJ), στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Εξάλλου, η ειδική φύση του έργου του δικαστικού επιμελητή έχει αναγνωριστεί και από τα ίδια τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Οδηγία 2006/123/EK σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά εξαιρεί ρητώς από το πεδίο εφαρμογής της τις δραστηριότητες δικαστικής είσπραξης οφειλών (άρθρο 17 παρ. 5), οι οποίες εμπίπτουν στα καθήκοντα των δικαστικών επιμελητών (βλ. ανωτέρω παρ. 4). Επίσης, στο άρθρο 2 παρ. 2 περίπτωση ιβ' της Οδηγίας ορίζεται ρητώς ότι *η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις υπηρεσίες των δικαστικών επιμελητών, που διορίζονται με επίσημη πράξη της Διοικήσεως*. Κατά τούτο, επιφυλάσσεται μία ειδική μεταχείριση για τους δικαστικούς επιμελητές, οι οποίοι συνδέονται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας στα κράτη μέλη, όταν διορίζονται με επίσημη πράξη της διοίκησης, όπως ακριβώς συμβαίνει στην περίπτωση των Ελλήνων δικαστικών επιμελητών.

Σε αναγνώριση της ιδιαίτερα στενής σύνδεσης των δραστηριοτήτων των δικαστικών επιμελητών με τη δημόσια εξουσία, η ανωτέρω διάταξη της Οδηγίας μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με ταυτόσημο περιεχόμενο και συγκεκριμένα, στο άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 3844/2010 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2006/123 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά και άλλες διατάξεις», (Α' 63).

Κατά τα ανωτέρω, στους δικαστικούς επιμελητές έχουν ανατεθεί καθήκοντα που συνιστούν άμεση και ειδική συμμετοχή τους στην άσκηση δημόσιας εξουσίας. Κατά τούτο, η απαίτηση της ελληνικής ιθαγένειας ως προϋπόθεση εγκατάστασης ενός δικαστικού επιμελητή είναι σύμφωνη με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δη, με το άρθρο 51 πρώτο εδάφιο ΣΛΕΕ.

ii. Διορισμός σε κενή οργανική θέση και κατά τόπον αρμοδιότητα

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 του Κώδικα, κάθε έτος προκηρύσσεται διαγωνισμός «[...] για την πλήρωση των κενών κατά το χρόνο της προκηρύξεως οργανικών θέσεων της περιφέρειας κάθε πρωτοδικείου». Ο αριθμός των οργανικών θέσεων που υφίστανται σε κάθε περιφέρεια καθορίζεται για τις περιφέρειες όλων των πρωτοδικείων «με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μετά από γνώμη του αρμόδιου εισαγγελέα πρωτοδικών και του οικείου συλλόγου δικαστικών επιμελητών» (άρθρο 48 του Κώδικα).

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του Κώδικα, «ο δικαστικός επιμελητής ασκεί τα καθήκοντά του μόνο στην περιφέρεια του πρωτοδικείου που είναι διορισμένος [...]». Περαιτέρω, το άρθρο 31 παρ. 1 του Κώδικα

ορίζει ότι «Ο δικαστικός επιμελητής έχει υποχρέωση να διατηρεί γραφείο στην έδρα του πρωτοδικείου που είναι διορισμένος ή στην έδρα ειρηνοδικείου του ίδιου πρωτοδικείου», ενώ σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ. 2 του Κώδικα, «ο δικαστικός επιμελητής εκτός από το κατά την προηγούμενη παράγραφο, μπορεί να διατηρεί γραφείο και στην έδρα οποιουδήποτε ειρηνοδικείου της περιφέρειας που ασκεί τα καθήκοντά του».

Οι ανωτέρω όροι που θέτει ο Κώδικας ως προς την ύπαρξη συγκεκριμένου αριθμού δικαστικών επιμελητών ανά περιφέρεια και ως προς την κατά τόπον αρμοδιότητά τους είναι σύμφωνα με τα άρθρα 49 επ. ΣΛΕΕ, όπως έχουν ερμηνευθεί από τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου και προσήκουν απόλυτα στη φύση των καθηκόντων με τα οποία αυτός είναι επιφορτισμένος στην ελληνική έννομη τάξη.

Ειδικότερα, οι όροι αυτοί συνδέονται στενά με τη γνώση των συνθηκών, των συναλλακτικών πρακτικών και των γεωγραφικών ιδιοτεροτήτων της περιφέρειας που πραγματοποιείται η εκτέλεση. Συναφώς, θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι η διαδικασία μίας αναγκαστικής εκτέλεσης δεν είναι μία αυτοτελής πράξη, αλλά μία διαδικασία, η οποία, είναι δυνατόν να διαρκέσει. Και τούτο, διότι συνήθως υπάρχουν αναβολές και ασκούνται ένδικα μέσα (π.χ. ανακοπή), που επιμηκύνουν την εξέλιξή της. Για παράδειγμα, κατά κανόνα, το χρονικό διάστημα από την επιβολή (κήρυξη) μίας κατάσχεσης έως την ολοκλήρωσή της κυμαίνεται από εννέα έως δώδεκα μήνες. Κατά τούτο, είναι αναγκαία η άσκηση των καθηκόντων του δικαστικού επιμελητή σε συγκεκριμένη περιφέρεια, ούτως ώστε να επιβλέπει απρόσκοπτα το σύνολο των διαδικαστικών πράξεων της εκτέλεσης, καθ' όλη τη διάρκειά της.

Περαιτέρω, η θέσπιση των όρων αυτών ανάγεται και στις γεωγραφικές ιδιοτερότητες της Ελλάδας. Με δεδομένο ότι μεγάλο τμήμα του πληθυσμού της χώρας κατοικεί σε απομακρυσμένες αγροτικές και ορεινές περιοχές, καθώς και σε εκτεταμένα νησιωτικά συμπλέγματα, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι δεν θα μείνει τμήμα της Ελλάδας άνευ παρουσίας ικανού αριθμού δικαστικών επιμελητών. Οι απαιτήσεις αυτές του Κώδικα διασφαλίζουν, ακριβώς, ότι οι δικαστικοί επιμελητές, οι οποίοι εξυπηρετούν σκοπούς δημοσίου συμφέροντος, συνεπικουρώντας με τις ενέργειές τους το έργο της δικαιοσύνης, θα καλύπτουν κάθε περιοχή της Ελλάδας, επιτελώντας το έργο τους απρόσκοπτα.

Οι ανωτέρω όροι ως προς την περιφέρεια άσκησης του λειτουργήματος του δικαστικού επιμελητή δεν βαίνουν πέραν του μέτρου που είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί η προσήκουσα εκπλήρωση των ιδιαίτερως σημαντικών καθηκόντων του. Οι όροι αυτοί εισάγονται με ομοιόμορφο τρόπο και ισχύουν για όλους τους δικαστικούς επιμελητές χωρίς να περιορίζουν υπέρμετρα την άσκηση των καθηκόντων τους. Παράλληλα, οι όροι αυτοί είναι απολύτως συναφείς με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ήτοι την προσήκουσα εκτέλεση των καθηκόντων του δικαστικού επιμελητή προς όφελος του κοινωνικού συνόλου και της ασφάλειας δικαίου.

Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι σε μία υπόθεση που αφορούσε αντίστοιχους όρους ως προς το λειτουργήμα του συμβολαιογράφου, το Δικαστήριο, παρά το ότι έκρινε ότι οι συμβολαιογράφοι δεν

ασκούν δημόσια εξουσία, έκρινε, εντούτοις, ότι ένα κράτος έχει το δικαίωμα να ρυθμίζει τον τρόπο άσκησης του συγκεκριμένου λειτουργήματος, ιδίως ως προς τις πτυχές του περιορισμένου αριθμού των θέσεων τους ή τους όρους της κατά τρόπον αρμοδιότητάς τους, εφόσον οι ρυθμίσεις αυτές είναι πρόσφορες και αναγκαίες για την εκπλήρωση των σκοπών δημοσίου συμφέροντος (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 24.5.2011, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, C-61/08, αδημοσίευτη ακόμη στη Συλλογή, σκ. 89). Όπως αναδείχθηκε, στην περίπτωση των δικαστικών επιμελητών, η απαίτηση αυτή πληρούται.

Σημειώνεται, τέλος, ότι η ανωτέρω πρόβλεψη του Κώδικα είναι σύμφωνη και με τις κατευθυντήριες γραμμές για την καλύτερη εφαρμογή των υφιστάμενων αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης που αφορούν την εκτέλεση, τις οποίες εξέδωσε η ευρωπαϊκή επιτροπή για την αποτελεσματικότητα της δικαιοσύνης (CEPEJ) (βλ. και ανωτέρω, σελίδα 8). Συναφώς, εκεί (σημείο 13) αναφέρεται ότι η γεωγραφική κατανομή των δικαστικών επιμελητών σε μία χώρα θα πρέπει να διασφαλίζει την ευρύτερη δυνατή κάλυψη όλων των πιθανών ενδιαφερομένων.

iii. Ως προς την απαίτηση πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 περίπτωση γ' του Κώδικα, προκειμένου ένας υποψήφιος να συμμετάσχει στις εξετάσεις δικαστικών επιμελητών, θα πρέπει να έχει πραγματοποιήσει άσκηση σε ένα δικαστικό επιμελητή με τετραετή τουλάχιστον εμπειρία. Οι όροι και οι λεπτομέρειες της πραγματοποίησης της άσκησης αυτής ορίζονται στο άρθρο 6 του Κώδικα.

Ειδικότερα, η απαίτηση περί πρακτικής άσκησης είναι απαραίτητη προκειμένου ο δικαστικός επιμελητής να εκπληρώσει προσηκόντως τα καθήκοντά του, καθώς με την πρακτική άσκηση, η οποία πρέπει να είναι συνεχής, ο υποψήφιος αποκτά μία πρώτη – πλην όμως ιδιαίτερα σημαντική – επαφή όχι μόνο με τις πρακτικές πτυχές του επαγγέλματος του δικαστικού επιμελητή, αλλά και με την πολυπλοκότητα του δικαίου των επιδόσεων και της αναγκαστικής εκτέλεσης. Άνευ αυτής της άσκησης, ο υποψήφιος δεν θα ήταν σε θέση να ανταποκριθεί στοιχειωδώς στην εκπλήρωση των μελλοντικών του καθηκόντων.

Η απαίτηση αυτή εφαρμόζεται κατ' απόλυτη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, καθώς εφαρμόζεται σε όλους τους υποψήφιους δικαστικούς επιμελητές. Μόνο η διάρκεια της πρακτικής άσκησης δύναται να διαφοροποιηθεί, προκειμένου ειδικώς για υποψηφίους οι οποίοι είναι πτυχιούχοι τμήματος νομικής. Στην περίπτωση αυτών των υποψηφίων, η πρακτική άσκηση δεν είναι ετήσια, αλλά εξαμηνιαία. Η διαφοροποίηση αυτή είναι εύλογη, με δεδομένο ότι οι πτυχιούχοι τμημάτων νομικής είναι κατά τεκμήριο περισσότερο εξοικειωμένοι με ζητήματα της ύλης του δικαστικού επιμελητή. Μάλιστα, σύμφωνα με τη σχετική διάταξη, η δυνατότητα για μειωμένη περίοδο άσκησης εφαρμόζεται ισότιμα, τόσο για πτυχιούχους τμήματος νομικής ημεδαπού πανεπιστημίου όσο και για πτυχιούχους ισότιμου αλλοδαπού πανεπιστημίου.

Τέλος, η χρονική διάρκεια της πρακτικής άσκησης είναι εύλογη. Μία άσκηση ετήσιας ή εξαμηνιαίας διάρκειας διασφαλίζει την απαίτηση γνώσης των συναλλακτικών πρακτικών και της επαφής με τους

διαδίκους, που είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την ορθή εκπλήρωση των ιδιαίτερος σημαντικών καθηκόντων του δικαστικού επιμελητή, χωρίς παράλληλα να εισαγάγει υπέρμετρη δέσμευση για τους υποψηφίους.

iv. Ως προς την απαίτηση εξετάσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 του Κώδικα, απαραίτητη προϋπόθεση διορισμού στη θέση δικαστικού επιμελητή είναι η επιτυχία στις σχετικές εθνικές εξετάσεις δικαστικών επιμελητών. Οι λεπτομέρειες που αφορούν τον τρόπο διεξαγωγής των εξετάσεων αυτών (ύλη, εξεταστική επιτροπή κ.λπ.) καθορίζονται στα άρθρα 3, 4 και 7 έως 14 του Κώδικα.

Ειδικότερα, η απαίτηση αυτή που αναφέρεται στην επιτυχή δοκιμασία επάρκειας (εξετάσεις), διασφαλίζει ότι ο υποψήφιος δικαστικός επιμελητής θα διαθέτει τις απαιτούμενες γνώσεις και τις επιστημονικές και εν γένει διανοητικές ικανότητες για να ανταποκριθεί με επάρκεια στα καθήκοντά του. Ακόμη, μέσω των εξετάσεων αξιολογείται ο βαθμός γνώσης της ελληνικής γλώσσας, στοιχείο το οποίο είναι, επίσης, απαραίτητο για την προσήκουσα εκτέλεση των καθηκόντων του.

Από την απαίτηση των εξετάσεων εξαιρούνται μόνον οι πτυχιούχοι τμήματος νομικής, είτε ημεδαπού είτε αναγνωρισμένου αλλοδαπού πανεπιστημίου. Η εξαίρεση αυτή είναι εύλογη, με δεδομένο ότι οι πτυχιούχοι τμημάτων νομικής διαθέτουν κατά τεκμήριο τις γνώσεις, οι οποίες απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων ενός δικαστικού επιμελητή. Τούτο ενισχύεται εκ του ότι σύμφωνα με το άρθρο 10 του Κώδικα, οι υποψήφιοι εξετάζονται αποκλειστικώς σε νομικά μαθήματα (Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Ποινικός Κώδικας, Ποινική Δικονομία, Αστικό Δίκαιο, Εμπορικό Δίκαιο, Κώδικας Δικαστικών Επιμελητών).

Η απαίτηση επιτυχίας σε εξετάσεις δεν βαίνει πέραν του μέτρου που είναι πρόσφορο και αναγκαίο, καθώς οι δικαστικοί επιμελητές επιτελούν κρίσιμο ρόλο στην απονομή δικαιοσύνης και η απαίτηση ασφάλειας δικαίου επιτάσσει όπως οι λειτουργοί της διαθέτουν επαρκή γνώση της σχετικής νομοθεσίας. Η κρισιμότητα της απαίτησης αυτής αναδεικνύεται έτι περαιτέρω λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων εξουσιών, τις οποίες διαθέτουν οι δικαστικοί επιμελητές και οι οποίες αφορούν τη λήψη μέτρων καταναγκασμού.

v. Ως προς την απαίτηση παρακολούθησης επιμορφωτικών σεμιναρίων

Σύμφωνα με το άρθρο 15 του Κώδικα, αφού ένας υποψήφιος έχει επιτύχει στις εξετάσεις δικαστικών επιμελητών, θα πρέπει να παρακολουθήσει έναν κύκλο επιμορφωτικών διαδικασιών (σεμιναρίων), των οποίων η διάρκεια δεν θα είναι μεγαλύτερη του ενός έτους ούτε μικρότερη των τριών μηνών. Οι λοιπές λεπτομέρειες που αφορούν την απαίτηση αυτή καθορίζονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 15 του Κώδικα.

Ειδικότερα, η απαίτηση που αναφέρεται στην υποχρέωση παρακολούθησης επιμορφωτικών σεμιναρίων έχει θεσπισθεί προκειμένου να διασφαλίσει την αποτελεσματικότερη επιμόρφωση του επιτυχόντος

δικαστικού επιμελητή, στο πλαίσιο της επικαιροποίησης των ήδη κτηθεισών γνώσεων του. Η υποχρέωση αυτή διασφαλίζει έτι περαιτέρω τη νομική επάρκεια και τις επιστημονικές δεξιότητες του δικαστικού επιμελητή σε ειδικά ζητήματα. Η επιμόρφωση αυτή είναι αναγκαία για τον πρόσθετο λόγο ότι το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά το αντικείμενο της αναγκαστικής εκτέλεσης και των επιδόσεων είναι ιδιαίτερα πολύπλοκο και ο δικαστικός επιμελητής πρέπει να γνωρίζει, προκειμένου να εκτελέσει τα καθήκοντά του, πολυάριθμα νομοθετήματα τόσο της εθνικής όσο και της νομοθεσίας της Ε.Ε. (βλ. ενδεικτικά, κανονισμοί 44/2001, 4/2009, 805/2004, 1346/2000, 1393/2007, 593/2008, 864/2007, 1896/2006, Οδηγία 2003/8/EK), τα οποία υπόκεινται συχνά σε τροποποιήσεις.

Η απαίτηση παρακολούθησης επιμορφωτικών σεμιναρίων εφαρμόζεται κατ' απόλυτη τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, καθώς ισχύει για όλους τους υποψήφιους δικαστικούς επιμελητές, ανεξαρτήτως του επιπέδου επάρκειας γνώσεων. Πράγματι, η ελληνική έννομη τάξη δεν ενδιαφέρεται μόνο για την ύπαρξη επαρκούς επιπέδου γνώσεων. Όπως αναφέρθηκε, πτυχιούχοι τμήματος νομικής ημεδαπού ή αναγνωρισμένου αλλοδαπού πανεπιστημίου μπορεί να έχουν πραγματοποιήσει μειωμένη άσκηση και να μην έχουν καν συμμετάσχει στις εξετάσεις. Αυτό που ενδιαφέρει την ελληνική έννομη τάξη είναι η διασφάλιση, σε κάθε περίπτωση, ότι ο δικαστικός επιμελητής θα είναι επαρκώς εξοικειωμένος όχι μόνο με τις πρακτικές πτυχές των καθηκόντων του, ώστε να μπορέσει να ανταποκριθεί προσηκόντως σε αυτά, αλλά και με τις νέες εξελίξεις στους κλάδους της νομικής επιστήμης και οφείλει να γνωρίζει τη σχετική νομοθεσία (π.χ. εθνική και νομοθεσία Ε.Ε.).

Η απαίτηση αυτή είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας και σε καμία περίπτωση δεν επιβαρύνει δυσανάλογα τον υποψήφιο. Η προβλεπόμενη διάρκεια των σεμιναρίων, η οποία μπορεί να κυμαίνεται από τρεις έως δώδεκα μήνες, είναι απολύτως εύλογη σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό.

Συναφώς, σημειώνεται ότι η διασφάλιση της αρτιότερης δυνατής εκπαίδευσης και κατάρτισης των δικαστικών επιμελητών υπογραμμίζεται και στις κατευθυντήριες γραμμές τις οποίες εξέδωσε η CEPEJ, και οι οποίες αναφέρθηκαν και ανωτέρω (βλ. σελίδα 8). Συναφώς, στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές (σημεία 25-28) αναφέρεται ότι η εκπαίδευση θα πρέπει να είναι ανάλογη με την περιπλοκότητα της αποστολής τους και θα πρέπει να είναι υποχρεωτική και συνεχής.

Οι ανωτέρω (υπό στοιχ. iii, iv και v) απαιτήσεις είναι άρρηκτα συνυφασμένες με τον **ιδιαίτερο νομικό χαρακτήρα** του λειτουργήματος του δικαστικού επιμελητή, ο οποίος για την ελληνική έννομη τάξη είναι όργανο της πολιτείας, επιφορτισμένο με την άσκηση δημόσιας εξουσίας.

Όπως προκύπτει από το σύνολο των ανωτέρω παρατηρήσεων, οι στόχοι που επιδιώκονται από τους όρους που θέτει η ελληνική νομοθεσία προκειμένου για την άσκηση του λειτουργήματος του δικαστικού επιμελητή και οι οποίοι εκτέθηκαν ανωτέρω (ιθαγένεια, ύπαρξη κενής οργανικής θέσης και γεωγραφική

αρμοδιότητα, πρακτική άσκηση, εξετάσεις, παρακολούθηση επιμορφωτικών σεμιναρίων) λαμβάνουν υπόψη τον ειδικό ρόλο που επιτελούν οι δικαστικοί επιμελητές στην ελληνική έννομη τάξη.

Β'. Ως προς τον τρόπο καθορισμού των απολαβών των δικαστικών επιμελητών

Όπως αναφέρθηκε, το οικονομικό αντιστάθμισμα που παρέχεται στους δικαστικούς επιμελητές για την άσκηση των καθηκόντων τους καθορίζεται, δυνάμει του άρθρου 50 του Κώδικα, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Δικαιοσύνης. Η αντιστάθμιση αυτή καλύπτει τόσο τις ενέργειες στις οποίες προβαίνει ένας δικαστικός επιμελητής στο πλαίσιο του λειτουργήματός του όσο και τις λοιπές συναφείς δαπάνες που απαιτείται να πραγματοποιήσει.

Η επιστολή της Επιτροπής κάνει λόγο για «αμοιβές του δικαστικού επιμελητή που ισχύουν στην Ελλάδα». Σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου, το χαρακτηριστικό στοιχείο της αμοιβής έγκειται στο γεγονός ότι αυτή συνιστά οικονομική αντιπαροχή για την παροχή υπηρεσιών, την οποία **προσδιορίζουν από κοινού ο παρέχων την υπηρεσία και ο αποδέκτης της** (βλ. ενδεικτικά, την απόφαση του Δικαστηρίου της 17.11.2009, Presidente del Consiglio dei Ministri, C-169/08, Συλλογή, σελ. I-10821, σκ. 23). Με δεδομένο ότι προκειμένου για τους δικαστικούς επιμελητές, η οικονομική αντιπαροχή καθορίζεται από το ίδιο το κράτος, η Επιτροπή χρησιμοποιεί τον αδόκιμο όρο «αμοιβή» προκειμένου για το οικονομικό αντιστάθμισμα που λαμβάνουν οι δικαστικοί επιμελητές στο πλαίσιο της ελληνικής έννομης τάξης.

Στην ελληνική έννομη τάξη ο δικαστικός επιμελητής ενεργεί ως όργανο της πολιτείας και ασκεί δημόσια εξουσία. Κατά τούτο, το οικονομικό αντιστάθμισμα που λαμβάνει για τα καθήκοντα που του έχει αναθέσει η ελληνική πολιτεία δεν μπορεί παρά να καθορίζεται από την ίδια την πολιτεία.

Περαιτέρω, όμως, το ύψος του οικονομικού αυτού αντισταθμίسمatos, όπως αυτό έχει καθοριστεί και ισχύει σήμερα, είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας, καθώς συνιστά ένα ανάλογο αντιστάθμισμα των καθηκόντων των δικαστικών επιμελητών ως οργάνων της πολιτείας.

Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τη σχετική κοινή υπουργική απόφαση (2/54638/0022/13.08.2008-B' 1716, όπως ισχύει-B' 1916), οι αμοιβές αυτές είτε έχουν συμβολικό χαρακτήρα (π.χ. στην περίπτωση των επιδόσεων δικογράφων, παράδοσης γραπτής ειδοποίησης σε ταχυδρομείο, αμοιβής μάρτυρα) ή συνιστούν ένα πολύ μικρό ποσοστό της απαίτησης (π.χ. στην περίπτωση των πλειστηριασμών ή των κατασχέσεων). Χαρακτηριστικό της μέριμνας που έχει αποδοθεί από την ελληνική πολιτεία στο σεβασμό της αρχής της αναλογικότητας είναι το ότι σε περίπτωση που η απαίτηση είναι άνω των 6.500 ευρώ, η αμοιβή του δικαστικού επιμελητή καθορίζεται και κατ' ανώτατο όριο και δεν δύναται να υπερβαίνει τα 422 ευρώ. Περαιτέρω δε, οι αμοιβές των δικαστικών επιμελητών, όπως έχουν αποτυπωθεί στην ως άνω κοινή υπουργική απόφαση, δεν έχουν τροποποιηθεί από το 2008.

Μέσω αυτού του τρόπου οικονομικής αντιστάθμισης των καθηκόντων των δικαστικών επιμελητών υπηρετείται απόλυτα ο σκοπός που αυτοί επιτελούν, ως όργανα της πολιτείας. Οι απολαβές που

λαμβάνουν οι δικαστικοί επιμελητές είναι σε όλους γνωστές καθώς δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Κατά τούτο, αφενός διασφαλίζεται η ασφάλεια δικαίου και η εύρυθμη λειτουργία της δικαιοσύνης και αφετέρου, δεν επιβαρύνονται με υπερβολικό κόστος οι σχετικές διαδικασίες. Με δεδομένο ότι οι απολαβές που λαμβάνουν οι δικαστικοί επιμελητές εφαρμόζονται σε όλη την ελληνική επικράτεια, αποφεύγονται φαινόμενα καταχρηστικών αμοιβών.

Συναφώς, οι προβλέψεις του Κώδικα ως προς το ζήτημα της οικονομικής αντιστάθμισης που λαμβάνουν οι δικαστικοί επιμελητές για την άσκηση των καθηκόντων τους είναι σε συμφωνία και με τις κατευθυντήριες γραμμές τις οποίες εξέδωσε η CEPEJ (βλ. ανωτέρω, σελίδα 8). Συναφώς, στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές (σημεία 47, 50, 52, 54 και 56) υπογραμμίζεται ότι το κράτος θα πρέπει να διασφαλίζει τη λήψη ενός οικονομικού αντισταθμίσματος, το οποίο θα πρέπει να είναι κατάλληλο, λαμβανομένων υπόψη των εγγενών δυσκολιών του έργου τους, του επιπέδου εκπαίδευσής τους και της εμπειρίας τους (σημείο 37). Το αντιστάθμισμα αυτό, θα πρέπει να καθορίζεται από το νόμο όσο το δυνατόν απλούστερα και σαφέστερα, να δημοσιεύεται και να είναι σε δίκαιη αναλογία με το μέτρο που αναλήφθηκε.

3) Από το σύνολο των ανωτέρω παρατηρήσεων προκύπτει ότι οι όροι πρόσβασης και άσκησης του λειτουργήματος του δικαστικού επιμελητή στην ελληνική έννομη τάξη έχουν τεθεί προκειμένου να διασφαλίσουν τον ιδιαίτερο ρόλο με τον οποίο είναι επιφορτισμένοι, ως όργανα της ελληνικής πολιτείας που ασκούν δημόσια εξουσία, με στόχο το ελληνικό δικαιοδοτικό σύστημα να υπηρετείται από πρόσωπα με διαπιστωμένη επιστημονική ικανότητα και ακεραιότητα, που θα εξασφαλίζουν το απαιτούμενο μέτρο ασφάλειας δικαίου. Υπό αυτό το πρίσμα, οι όροι που θέτει η ελληνική νομοθεσία για την άσκηση του λειτουργήματος του δικαστικού επιμελητή είναι σε συμφωνία με το δίκαιο της Ε.Ε. και δη, με τα άρθρα 49 επ. ΣΛΕΕ.

**Η Προϊσταμένη της Γενικής Δ/σης
ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΖΑΒΡΑ**

Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη του Τμήματος

ΚΑΝΕΛΛΑ ΣΠΑΝΟΜΙΧΟΥ